

Notulen 1^e Gecombineerde Vergadering „Contact Commissie Nat. Lab.

Gehouden op : Vrijdag 10 Augustus 1945

Ten kantore van: Prof. Holst

Aanwezig de HH : v. Alphen, Bakker, Casimir, Dippel, Holst,
Lindenhovius, Tellegen, Verff, Verwey, Rinia,
Zaiberg v. Zelst.

Prof. Holst deelt mede dat het in het leven roepen van een contactcommissie een uitvloeisel is van de wensch van Ir. Philips om een grootere groep van medewerkers dan tot dusver te betrekken in de gedachtenwisseling over bepaalde onderwerpen betreffende het geheele bedrijf. Ir. Philips had het plan ook zelf eens een en ander over het bedrijf mede te deelen. In het verwezelijken van deze plannen kwam vertraging o.m. door het vertrek van Ir. Philips en Ir. Otten naar Amerika en het ongeval dat de zoon van Hr. v. Walsum overkwam. In afwachting van de terugkeer van de heeren uit Amerika lijkt het Prof. Holst gewenscht, reeds nu na te gaan wat in deze geest op het Lab. mogelijk is en het vormen van een vertegenwoordigende commissie leek daartoe dienstig; mocht deze poging falen, dan is er niets tegen om dit na eenige maanden stop te zetten.

Ir. Tellegen deelt mede dat het plan met veel instemming door de medewerkers is ontvangen. Hij vestigt er de nadruk op dat de commissie het normale directe contact tusschen leiding en medewerkers niet in het minst wenscht te belemmeren, integendeel; dat verder de medewerkers op de hoogte gehouden zullen worden van al hetgeen in de vergadering wordt behandeld, dat voor het peilen van het oordeel der medewerkers over bepaalde problemen een enquête gewenscht lijkt en dat tenslotte de secretaris der commissie ook van de gecombineerde vergaderingen notulen maakt. Tegen deze mededeelingen werden geen bezwaren ingebracht. Ir. Verff merkt nog op dat het de bedoeling is dat de werkzaamheid van de commissie zich beperkt tot kwesties van algemeen belang.

Vervolgens komt aan de orde het onderwerp „het gebrek aan werklust“. Prof. Holst begint met op te merken dat hij als belangrijke oorzaak hiervan ziet de onwetendheid omtrent de ontwikkelingen op de wereld om ons heen, men moet weer door zijn werk bezeten raken, ambtenarij is verderfelijk, ons devies moet zijn „wij zullen laten zien, dat wij tegen ieder in de wereld op kunnen.“

Ir. Tellegen deelt vervolgens de zienswijze der commissie mede.

Schematisch zijn de volgende maatregelen te noemen die kunnen leiden tot een bevordering der werklust; de rangschikking is zooveel mogelijk logisch, doch niet in volgorde der urgentie:

- 1) vermindering der lichamelijke en geestelijke moeheid, door verlichting der materiele noden
- 2) bevordering der belangstelling in eigen vak
- 3) bevordering van het besef der belangrijkheid van het eigen werk en van het inzicht in het verband met het geheel
- 4) uitbreiding en verbetering der hulpmiddelen:
 - 1) werkplaats, magazijn
 - 2) administratie, assistenten
 - 3) hulp van bovenaf
- 5) bevordering van goede aanpassing tusschen de aard van het werk en de medewerker die het verricht
- 6) bevordering van meer persoonlijke verhoudingen, onder meer een versteviging van het persoonlijk contact.

1) Vrijwel iedereen is onderhevig aan verschijnselen van moeheid, van lichamelijke zoowel als geestelijke aard, die voor een zeer belangrijk deel op rekening te schrijven zijn van de materiele noden; die tengevolge van de oorlogsomstandigheden ons deel geworden zijn.

Als belangrijkste van deze materiele noden zijn te noemen: de woningnood, het tekort aan schoenen en fietsbanden, het transportprobleem.

De commissie is van oordeel dat door de leiding van het Lab. alles gedaan moet worden wat mogelijk is om hierin verbetering te brengen en dat dit tot nu toe niet is geschied.

Met name zal meer druk achter het oplossen van het woningprobleem moeten worden gezet, om ook voor Lab. menschen iets gedaan te krijgen.

Ir. Verff ziet het probleem der woningnood als volstrekt hopeloos, dit illustreerend aan zijn ervaringen op het Philips Woningbureau; voor Gradstein, v.d. Blink en Volger is het niet mogelijk gebleken woningruimte te vinden.

Prof. Casimir deelt mede dat het hém wel gelukte eenige huisgezinnen onder te brengen. Dr. Bakker brengt naar voren dat door een intensieve actie het mogelijk is gebleken 300 studenten te huisvesten; zou het dan niet mogelijk zijn 100 Philipsmensen te huisvesten?

Ir. Verff merkt op dat het hier echter voor een deel gaat om gezinnen, waarbij dus het keukenprobleem essentieel is en dit levert juist vaak de grootste moeilijkheden.

Dr. Dippel acht overheidsingrijpen noodzakelijk en verantwoord door Philips voor het herstel van het nationale economisch leven zeer belangrijk is.

Prof. Holst deelt mede dat men over het algemeen van de overheid weinig medewerking ondervindt, dit is kortgeleden weer gebleken bij het oproepen voor militaire dienst; het huidige gemeentebestuur is weinig voortvarend.

Prof. Holst stelt voor een lijst aan te leggen van alle slecht wonende menschen (voorloopig alleen onder de medewerkers), opdat wij een indruk krijgen om hoeveel personen het hier gaat en dan trachten deze menschen desnoods volgens een ruuleersysteem te huisvesten bij goedbekuisde medewerkers. Deze laatste suggestie vond weinig aanhang. Dr. Dippel oppert de mogelijkheid een aantal gezinnen en masse te huisvesten in bestaande groote gebouwen. Hiervoor komen de beide Philips tehuzen in de Elzent en het Veegebouw in aanmerking. Deze zijn echter in gebruik bij de geallieerden.

Ir. Lindenhovius stelt voor om, met voorbijgaan van bestaande, ambtelijke instantie's, dan maar direct met de geallieerde instantie's in contact te treden en hen te overtuigen van de acute woningnood, waarvan zij misschien nog niet voldoende zijn doordrongen.

Tenslotte is er de mogelijkheid om ruimte beschikbaar te stellen om in de avonduren te kunnen werken; hiervoor zouden het ontspanningsgebouw en de koffiekamer Nat. Lab. in aanmerking komen.

Prof. Holst deelt mede dat het fietsbanden-en schoenenprobleem heel intensief wordt aangepakt. Echter heeft de ervaring geleerd dat de resultaten vaak tegenvallen; zoo legt het Rode Kruis vaak beslag op zendingen die, afkomstig van Philips in den vreemde, bestemd zijn voor Philips in Nederland. Dr. Dippel dringt er op aan dat, om onrechtvaardige critiek te voorkomen, dergelijke voorvallen onmiddellijk worden openbaar gemaakt, bijv. door middel van de Philips Koerier.

Prof. Holst deelt mede dat ook alles in het werk wordt gesteld om het transportprobleem te verlichten, door middel van autobussen. Dr. Dippel vraagt zich af waarom de leiding van de Octrooi afdeeling wel kan zorgen voor een autobus en het Lab. niet. Rede in verband met het gebrek aan werklust komt het euvel van het te laat komen ter sprake. Prof. Holst heeft de overtuiging dat dit euvel veel sterker optreedt dan in normale tijden. Ook komt het veel voor dat de menschen wel op tijd komen en gaan, doch tusschen deze tijdstippen toch langdurig afwezig zijn. Tikkaarten acht hij ongewenscht, zij voorkomen dit laatste euvel trouwens toch niet. Controle wordt aanzienlijk vergemakkelijkt, indien ieder aan de controle opgeeft wanneer hij aanwezig dient te zijn.

Dr. Dippel heeft de overtuiging dat slechts door het noemen van man en paard en individueele ondervraging men inzicht kan verkrijgen in omvang en beweegredenen van dit, en ook meer algemeen, van al dergelijke euvelen.

Ir. Lindenhovius meent dat de omstandigheden momenteel wel zoo zijn, dat verwacht kan worden, dat een beroep op de menschen om op tijd te zijn, effect zal sorteeren. Dr. Verwey stelt voor dat Prof. Holst dit dan mondeling doet op een of andere algemeene samenkomst.

Dr. v. Alphen merkt nog op dat het gewenscht is, indien het aanvangsuur is vastgesteld op 8u30, vergaderingen dan inderdaad om 8u30 en niet later te doen aanvangen.

2) De belangstelling voor het eigen vak is in het gedrang gekomen doordat de laatste tijden een veelheid van problemen, op geheel ander terrein zich aan onze geest heeft opgedrongen. De commissie beveelt als maatregelen aan, die de belangstelling voor het eigen vak kunnen stimuleeren:

- 1) betere voorziening met de hedendaagsche wetenschappelijke en technische literatuur. Prof. Holst merkt op dat de transport-moeilijkheden groot bleken te zijn; de Koninklijke Academie, die centraal van uit het buitenland wordt voorzien zal de distributie naar de rijksbibliotheken verzorgen. Dr. J. H. de Boer heeft de overtuiging dat de Philips bibliotheken binnen eenige weken zullen worden voorzien.
- 2) Hervatten van de colloquia. Prof. Holst deelt mede dat het zijn wensch is dat dit ~~weer~~ winter zal geschieden.
- 3) Als belangrijke bijdrage noemt Dr. Verwey het uitnoodigen van buitenlandsche sprekers. Prof. Holst deelt mede dat hij hiertoe reeds eenige personen bereid vond, waarvan een aantal helaas door administratieve moeilijkheden geen kans heeft gezien ons land te bereiken.

Prof. Casimir merkt op dat het belangrijk is ook omgekeerd Philips menschen naar het buitenland te zenden. Prof. Holst meent echter uit eigen ervaring dat zulks weinig zin heeft, zoolang men in het buitenland nog de neiging heeft veel essentieele zaken verborgen te houden. Dr. Bakker deelt mede dat in den Haag een bureau is gevormd dat tot taak heeft een versterking van het algemeene Nederlandsch-Engelsche culturele contact, dat misschien iets voor ons zou kunnen doen.

3) Er zijn medewerkers die niet overtuigd zijn van het belang van hun werk en zijn plaats in verband met het geheel niet goed zien.

Prof. Holst acht dit heel begrijpelijk; wij zijn jarenlang geïsoleerd geweest, de wereld trekt nog niet aan onze producten. De commissie is van oordeel dat de volgende maatregelen er toe kunnen bijdragen de genoemde moeilijkheden te bestrijden:

- 1) Het geven van overzichten over de algemeene werkzaamheden op het Lab. door de leiding, bijv. eens per jaar, in de trant van het werkoverzicht door Prof. Holst in het najaar van 1944.
- 2) Het houden van groepsgewijze werkoverzichten door groepsleider of-vertegenwoordiger, in hoofdzaak bedoeld voor de andere groepen. Dr. v. Alphen be-treurt het bijvoorbeeld dat hij nooit is uitge-noodigd iets te zien of te vernemen omtrent de hee-te luchtmotor. Prof. Holst voelt dit gemis ook en zegt toe dat dit opnieuw met Dr. de Groot zal wor-den besproken; als oorzaak ziet Prof. Holst de bo-venmatige groei van het Lab: 150 medewerkers acht hij feitelijk veel te veel, 40 acht hij een ple-zierig aantal. Ook het persoonlijk contact is voor

1 persoon absoluut onuitvoerbaar; voor de uit 3 personen bestaande toekomstige leiding is dit echter zeker mogelijk en zelfs noodzakelijk.

- 3) Het organiseren van excursie's naar de overige deelen van het bedrijf in de trant van de excursie's voor de jongere medewerkers in het voorjaar van 1944. Prof. Holst acht dit voorloopig niet uitvoerbaar, daar vele der bedrijven nog vrijwel stil liggen, maar acht het voor de toekomst zeker gewenscht. Dr. Verwey waarschuwt tegen het vormen van grotere groepen dan circa 15 man.

4) Hulpmiddelen en personeel

- a) De commissie is van oordeel dat de personeelsbezetting op de administratie onvoldoende is. Prof. Holst zegt dat deze zaak gezien moet worden vanuit begrotingsstandpunt. Aan het Lab is een bepaald budget toegewezen, dit wordt o.m. aangewend voor medewerkers, assistenten en administratie; wat aan het een ten goede komt gaat ten koste van het andere; vandaar in ieder geval zoo weinig mogelijk besteden aan de administratie. Dr. Dippel vraagt zich af of we hiermee niet te ver gaan, het komt voor dat het 9 maanden duurt voor een verslag gereed is. Prof. Holst merkt op dat door alle mogelijke omstandigheden de personeelsbezetting momenteel abnormaal laag is, slechts circa 3 typistes zijn aanwezig. Hij is er echter van overtuigd dat met 8 typistes, van overbelasting geen sprake hoeft te zijn. Ook het instituut der semi-privé secretaresses kan dan worden hersteld.
- b) De commissie is van oordeel dat de uitbreiding van het aantal assistenten geen gelijke tred hield met de uitbreiding van het aantal medewerkers. Prof. Holst beziet ook deze aangelegenheid vanuit het begrotingsstandpunt: Voor ieder 2 assistenten meer, 1 medewerker minder. De commissie meent dat iedere medewerker over insten één assistent moet kunnen beschikken. Prof. Holst deelt mede dat thans iedere medewerker gemiddeld één assistent heeft. Dr. Dippel bevestigt nogmaals met nadruk dat iedere medewerker minstens over één assistent moet kunnen beschikken. Dit punt, evenals de punten 5 en 6 zullen op de volgende vergadering besproken worden.

Volgende gecombineerde vergadering zoo mogelijk:
Vrijdag 17 Augustus 1945

Copie aan de H.H.:

Prof. Holst	Dr. Dippel	
Ir. Verff	Dr. Haayman	r. G. J. Lindenhovius
Prof. Lablair	Dr. Meyn	
Ir. Alvis	Ir. Lindenhovius	
Dr. Verwey	Ir. Collegen	
Dr. v. Alphen	Dr. Gaalberg v. Gelst	
Dr. Bakker	Adv. G. A. Lab.	
Dr. Oosterhuis		